

Vlaanderen
is ondernemen

MIJN EIGEN ZAAK STARTEN MET KENNIS VAN ZAKEN

VLAIO

vlaio.be

Inhoud

Stappenplan: hoe je onderneming opstarten? 3

1. Is je project haalbaar? 4
1.1. Als je wil slagen... onderzoek de haalbaarheid 4
1.2. Doe de proef: het Startkompas 5
2.1. Wie kan een onderneming starten? 6
2.2. Kennis bewijzen? 7
2.3. Je statuut als zelfstandige 8
2.4. Heb je de nodige vergunningen? 9
2.5. Andere belangrijke richtlijnen 12
2.6. Kies de geschikte ondernemingsvorm 14
2.7. De vennootschapsvormen 15
2.8. Kies je locatie 18
2.9. Financiering en subsidie via de overheid 19

3. Bij de start: stappenplan 20
3.1. Open een zichtrekening 20
3.2. Richt een vennootschap op 20
3.3. Vraag een ondernemingsnummer aan 22
3.4. Activeer je btw-nummer 23
3.5. Sluit aan bij een sociaal verzekeringsfonds 25
3.6. Sluit aan bij een ziekenfonds 29

4. Na de start 30
4.1. Sluit verzekeringen af 30
4.2. Voer een heldere boekhouding 30
4.3. Je loon als zelfstandige 32
4.4. Betaal belastingen 32

Verklarende woordenlijst 34

Verantwoordelijk uitgever: Mark Andries, Koning Albert II-laan 35 bus 12, 1030 Brussel

D/2026/3241/030

Versie oktober 2026

Stappenplan: hoe je onderneming opstarten?

Rechtspersoon (vennootschap)

rechtspersonen zijn houders van rechten en plichten; hun vermogen is gescheiden van dat van de vennoten.

Natuurlijk persoon

de zelfstandige staat met zijn gehele vermogen, dus ook met zijn privévermogen in voor het ondernemersrisico.

Kies de geschikte ondernemingsvorm
Ga je voor een eenmanszaak? Of voor een vennootschap? En welke vennootschapsvorm? Beleidsvoering, boekhouding, belastingstelsel en aansprakelijkheid verschillen grondig naargelang de gekozen formule.

Open een zichtrekening
Deze rekening is volledig gescheiden van de privé-rekening en wordt enkel gebruikt voor de verrichtingen i.v.m. de beroepsactiviteiten.

Richt een vennootschap op
Wanneer je kiest voor een vennootschap en niet voor een eenmanszaak.

Vraag een ondernemingsnummer aan
Om een zelfstandige activiteit uit te oefenen, moet je ingeschreven zijn bij de KBO (Kruispuntbank van Ondernemingen). Ga hiervoor naar een ondernemingsloket naar keuze.

Activeer je btw-nummer
Het ondernemingsnummer, dat je kreeg bij het ondernemingsloket, kan je online zelf activeren. Het ondernemingsloket doet dit tegen betaling, als je dit zelf doet, is het gratis.

Sluit aan bij een sociaal verzekeringsfonds en ziekenfonds
- de zelfstandige bij aanvang van de zelfstandige activiteit
- de vennootschap indien de activiteit wordt uitgeoefend als rechtspersoon

De zelfstandige die zijn verplichtingen nakomt, heeft recht op kinderbijslag, ziekteverzekering, pensioen, mantelzorg en heeft een overbruggingsrecht.

DE ACTIVITEIT IS GESTART

1. Is je project haalbaar?

1.1. Als je wil slagen... onderzoek de haalbaarheid

Proficiat, je overweegt om je eigen zaak op te starten. Natuurlijk wil je dat dit een succes wordt. Een goede voorbereiding is dan ook heel belangrijk vooraleer je werkelijk van start gaat.

Op onze website vind je het gratis Startkompas terug (www.vlaio.be/startkompas). Dit is een hulpmiddel om alle aspecten van je onderneming eens onder de loep te nemen en een zicht te krijgen op de haalbaarheid van je plannen. Het Startkompas bestaat uit vijf bouwstenen: projectvoorstelling, omgevingsanalyse, commercieel plan, organisatieplan en last but not least, het financiële luik.

In de eerste 4 bouwstenen beschrijf je je project, in het financiële luik vul je alle cijfergegevens in om een zicht te krijgen op de financiële haalbaarheid. De conclusies van deze financiële analyse bespreek je best met een adviseur of boekhouder.

Zij kunnen de cijfers aftoetsen aan je projectbeschrijving en eventuele tegenstrijdigheden detecteren.

Op www.vlaio.be/startkompas vind je de digitale versie waarbij bepaalde berekeningen automatisch gebeuren. Wanneer je het Startkompas volledig en goed doordacht hebt ingevuld, kan je dit gebruiken als basis voor je ondernemingsplan.

Op vlaio.be/startersgids vind je heel wat tips om je ondernemingsplan vorm te geven. Bovendien vind je er ook nuttige templates, oefeningen en contacten om je netwerk te versterken, je ideeën aan te scherpen en een overzicht te houden van je financiën.

Voel je nood aan meer begeleiding bij het uittekenen van je ondernemingsplan en het analyseren van de haalbaarheid van je project? Dan kan je terecht bij projecten die de steun krijgen van VLAIO. De partners die deze begeleiding bieden, vind je terug via vlaio.be/expertisedatabank.

Je hebt een fantastisch idee en je wil vermijden dat iemand ermee gaat lopen? Kan dat wel? En hoe ga je daarvoor te werk?

Doe de test op www.beschermmijnidee.be

1.2. Doe de proef: het Startkompas

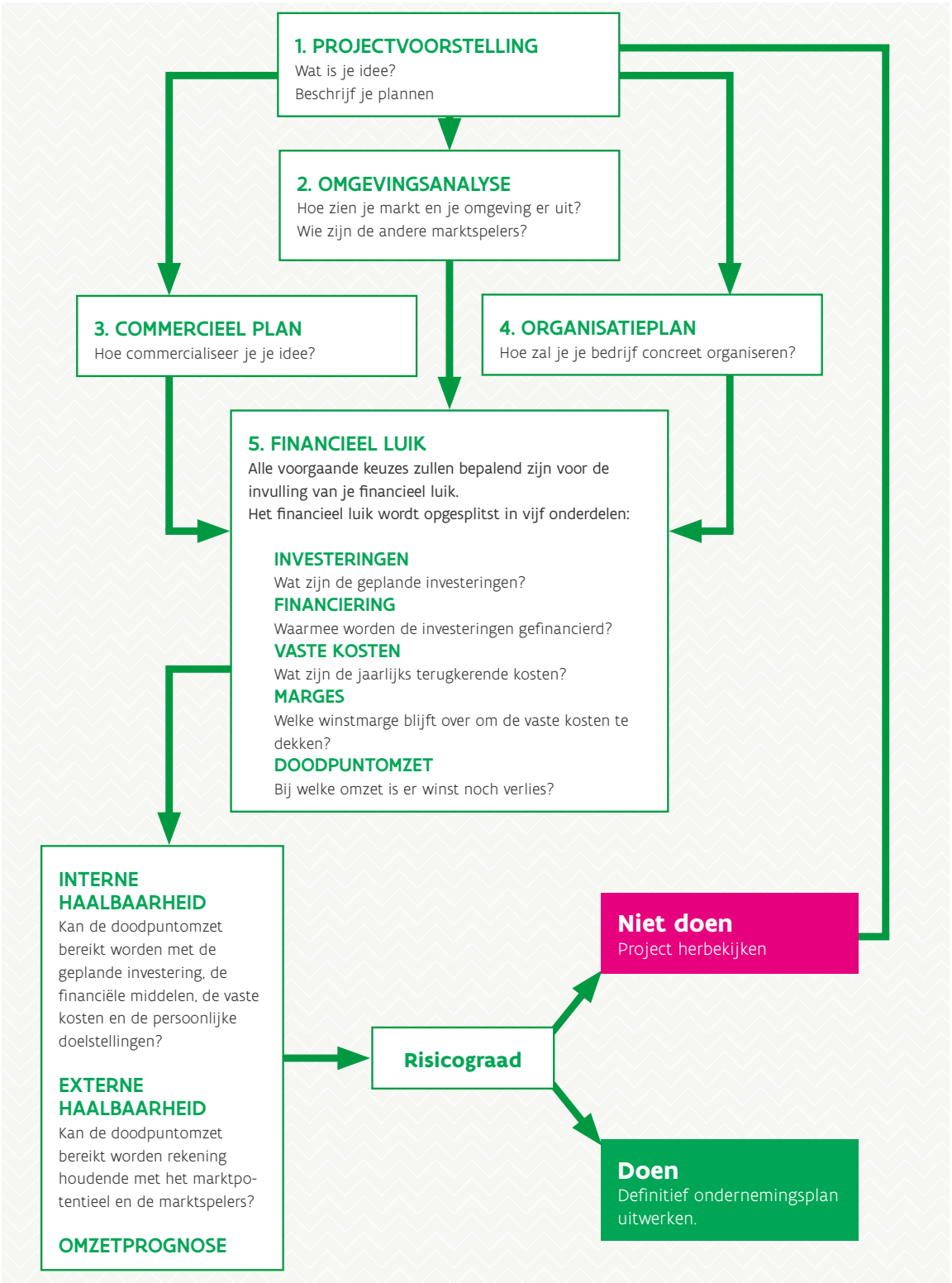

2. Vóór je start

2.1. Wie kan een onderneming starten?

MEERDERJARIG

Als je een zelfstandige beroepsactiviteit wil beginnen of een onderneming wil opstarten, dan moet je meerderjarig zijn (minstens 18 jaar oud).

BURGERRECHTEN

Een rechter kan een veroordeelde een verbod opleggen om persoonlijk of door een tussenpersoon een zelfstandige activiteit uit te oefenen. Ook na een faillissement kan je een dergelijk verbod opgelegd krijgen.

BEKWAAM TOT HANDELEN

Je moet handelingsbekwaam zijn. Personen die wettelijk of gerechtelijk onbekwaam verklaard zijn of personen die onder een voorlopige bewindvoerder geplaatst zijn, kunnen geen onderneming opstarten.

NATIONALITEIT – BEROEPSKAART

Ben je een burger uit de Europese Economische Ruimte (de Europese Unie, Liechtenstein, Noorwegen en IJsland) of Zwitserland, dan kan je vrij een onderneming oprichten.

Test je ondernemers-competenties op www.entrespiegel.be!

Behoor je hier niet toe en wil je in België een zelfstandige activiteit uitoefenen, dan moet je een verblijfsvergunning bezitten en meestal houder zijn van een beroepskaart.

De beroepskaart is vereist bij:

- het oprichten van een onderneming in eigen naam;
- zaakvoerders;
- werkende vennoten;
- het uitoefenen van een onbezoldigd mandaat.

De kaart omschrijft duidelijk de uitgeoefende activiteit, is persoonlijk en onoverdraagbaar en is maximaal drie jaar geldig, met mogelijkheid tot hernieuwing. Voor sommige categorieën uit diverse landen geldt een vrijstelling.

Woon je in België, dan vraag je je beroepskaart aan via het e-loket van het Departement WEWIS. Woon je niet in België, dan moet je contact opnemen met de Belgische diplomatieke of consulaire post van het land waar je verblijft. Een beroepskaart kost € 140 bij de aanvraag en € 90 per toegekend jaar.

INLICHTINGEN

Vlaamse overheid
Departement WEWIS
T 02 553 43 00
E beroepskaart@vlaanderen.be
www.vlaanderen.be/beroepskaart-voor-buitenlandse-ondernemers

STARTEN NA EEN FAILLISSEMENT

Als je failliet verklaard werd, kan je daarna in principe weer met een nieuwe handelszaak beginnen. Toch kan de ondernemingsrechtbank je expliciet verbieden (opnieuw) een onderneming op te richten als blijkt dat je zelf door een grove fout hebt bijgedragen aan het faillissement. Het verbod kan wel worden ingetrokken in geval van eerherstel.

2.2. Kennis bewijzen?

BEDRIJFSBEHEER

In Vlaanderen heb je geen attest bedrijfsbeheer meer nodig om een eigen zaak op te starten. Een goede kennis bedrijfsbeheer blijft wel een meerwaarde om je slaagkansen als ondernemer te vergroten. Zorg dus toch dat je de kennis hebt of laat je omringen door mensen die je kunnen ondersteunen. Meer informatie over begeleidings- en opleidingsinitiatieven vind je via vlaio.be/expertisedatabank.

BEROEPSKENNIS

In Vlaanderen hoef je geen beroepskennis meer aan te tonen om een eigen zaak op te starten.. Het opheffen betekent niet dat ondernemersvaardigheden minder belangrijk worden, wél dat er meer ingezet wordt op duaal leren en op maat gerichte opleidingen die niet alleen bij de start maar eveneens doorheen de ondernemerscyclus nuttig zijn. Je beroep uitoefenen met kennis van zaken blijft natuurlijk een troef. Voor meer informatie over diverse opleidingen, verwijzen we je graag door naar: www.onderwijs.vlaanderen.be/cursisten.

INLICHTINGEN

Ondernemingsloketten (weblist.economie.fgov.be/nl/business-counters)
NARIC: naricvlaanderen.be

VRIJE, DIENSTVERLENENDE EN INTELLECTUELE BEROEPEN

Aan een aantal beroepen en beroepsactiviteiten worden specifieke eisen gesteld. Zo zijn vele vrije (advocaten, artsen…), intellectuele (boekhouders…) en vrije dienstverlenende beroepen (paramedische beroepen…) gereglementeerd. Een erkenning is nodig van een Orde, een Instituut, een (nationale) Kamer of een overheidsdienst. Alleen de personen die het vereiste diploma hebben en indien vereist stage liepen, hebben toegang tot de beroepstitel.

INLICHTINGEN

Meer informatie hierover op economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/een-onderneming-oprichten/toegang-tot-het-beroep

2.3. Je statuut als zelfstandige

Als zelfstandige moet je zelf je sociale zekerheid in orde brengen. Daarvoor moet je je aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds. De aansluiting kan ten vroegste 6 maanden voor het begin van de activiteit en moet ten laatste bij de start. Afhankelijk van je statuut heb je bepaalde sociale rechten en plichten.

Zelfstandige in hoofdberoep
Een zelfstandige in hoofdberoep is ieder natuurlijk persoon die een activiteit uitoefent dat een beroepsinkomen kan opleveren zonder dat je verbonden wordt door een arbeidsovereenkomst of ambtenarenstatuut en waarbij deze activiteit je enige of voornaamste bezigheid is. Zijn je inkomsten echter beperkt, dan kan je mogelijk een beroep doen op het statuut 'gelijkstelling met bijberoep' (artikel 37) zodat je lagere sociale bijdragen moet betalen.

Zelfstandige in bijberoep
Als je tegelijk (en hoofdzakelijk) nog een andere beroepsactiviteit uitoefent als werknemer, in het onderwijs, of als ambtenaar; ben je zelfstandige in bijberoep. Je zal tot een bepaald plafond lagere sociale bijdragen betalen dan een zelfstandige in hoofdberoep.

Zelfstandige en gepensioneerd
Ook als je met pensioen bent, mag je nog bijverdienen als zelfstandige. Hoeveel juist, hangt af van een aantal elementen zoals je leeftijd, je beroepsloopbaan en het soort pensioen dat je krijgt.

Zelfstandig helper
Een zelfstandig helper is iemand die geen eigen zaak heeft, maar wel verzekeringsplichtig is als zelfstandige. Je kan enkel zelfstandig helper zijn bij een zelfstandige die een eenmanszaak heeft (een natuurlijk persoon). Je helpt of vervangt een zelfstandige en bent niet verbonden door een arbeidsovereenkomst.

Let op, als gehuwde of officieel samenwonende partner zal je je moeten aansluiten als meewerkend echtgen(o)ot(e).

Meewerkend echtgenoten
Wanneer je je partner helpt in een eenmanszaak en je hebt zelf geen volwaardig eigen sociaal statuut dan kom je eventueel in aanmerking voor het statuut van meewerkend echtgenoot of echtgenote. Je kan dit statuut wel enkel krijgen wanneer je gehuwd bent of wettelijk samenwonend. Heb je wel een volwaardig eigen sociaal statuut, bijvoorbeeld als loontrekkende, dan kan je geen beroep doen op dit statuut, maar zal je moeten aansluiten als zelfstandige in bijberoep.

Student-zelfstandige
Met het statuut van student-zelfstandige kan je als student een zelfstandige activiteit uitvoeren tijdens je studies en bovendien genieten van lagere sociale bijdragen. Opgelet: Verwar niet met het interne, instellingspecifieke statuut student-ondernemer, waarmee je bij je onderwijsinstelling bepaalde faciliteiten kan krijgen.

INLICHTINGEN
vlaio.be/statuut

2.4. Heb je de nodige vergunningen?

Wanneer je een activiteit opstart als zelfstandige heb je soms bepaalde vergunningen of toelatingen nodig. Zo mag je bijvoorbeeld niet zomaar je toekomstige zaak verbouwen, muziek spelen in je winkel, je openingsuren kiezen of een rijschool beginnen. Op vlaio.be/vergunningen vind je informatie over algemene vergunningen zoals de omgevingsvergunning én een overzicht van je verplichtingen per activiteit of sector.

OMGEVINGSVERGUNNING

Ondernemers kunnen in één procedure hun omgevingsvergunning verkrijgen en dit voor onbepaalde duur. De aanvraag wordt ingediend via het digitale Omgevingsloket, waarna één openbaar onderzoek en één adviesronde wordt georganiseerd.

Vooraleer je start met de volgende werken of activiteiten moet je over een omgevingsvergunning beschikken:

Ruimtelijke ordening
Bijvoorbeeld voor het bouwen of verbouwen van gebouwen, of voor het wijzigen van de hoofdfunctie van een gebouw.

Let op: vraag steeds ook meer informatie bij je gemeente, want sommige handelingen kan je uitvoeren zonder vergunning of na enkel een melding.

Vergunningsplichtige activiteiten
Er zijn drie klassen van milieubelastende bedrijven, afhankelijk van de klasse zal je een vergunning nodig hebben of zal een melding volstaan.

Een overzicht van deze activiteiten staat op de Bijlage 1 van Vlarem II (zie navigator.emis.vito.be/rubriekenlijst).

Vegetatiewijzigingen
Als je wil werken in een ecologisch waardevolle omgeving is in een aantal gevallen een omgevingsvergunning vereist

In 2021 startte bijna één op twee ondernemers als zelfstandige in bijberoep.

Verkavelen en bijstellen van verkavelingen
Ook voor het verkavelen van gronden of het wijzigen van bestaande verkavelingen is een omgevingsvergunning nodig.

Kleinhandelsactiviteiten
Wens je een permanente handelszaak te openen van meer dan 400m² netto handelsoppervlakte in een bestaand gebouw of voorzie je handelsactiviteiten voor in totaal meer dan 400m² netto handelsoppervlakte in jouw bouwproject, dan moet je in het bezit zijn van een omgevingsvergunning voor kleinhandelsactiviteiten.

INLICHTINGEN
www.omgevingsloketvlaanderen.be
omgevingsvergunning@vlaanderen.be

VOEDSELVEILIGHEID

Ondernemingen die voedingsmiddelen produceren, verpakken, opslaan, vervoeren of in de handel brengen, moeten steeds geregistreerd zijn bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV). Voor de uitoefening van bepaalde activiteiten is ook een toelating of een erkenning vereist.

INLICHTINGEN
www.favv.be

AMBULANTE ACTIVITEITEN (LEURHANDEL)

Sinds april 2024 heb je geen machtiging ambulante handel meer nodig in Vlaanderen als je producten wil verkopen buiten je vestiging. Je moet wel over de juiste activiteitencodes beschikken in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

INLICHTINGEN
VLAIO
T 0800 20 555
E reglementen@vlaio.be

MACHTIGING KERMISACTIVITEITEN

Sinds april 2024 heb je geen machtiging kermisactiviteiten meer nodig in Vlaanderen. Je moet wel over de juiste activiteitencodes beschikken in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

INLICHTINGEN
VLAIO
T 0800 20555
E reglementen@vlaio.be

GEBRUIK VAN MUZIEK EN BEELDMATERIAAL IN JE ZAAK

Wil je gebruik maken van muziek of ander audiovisueel materiaal in de publiek toegankelijke ruimtes van je zaak, dan heb je een licentie nodig van Unisono. Hoeveel je moet betalen voor zo'n licentie hangt af van de grootte van je zaak, je activiteiten, … Ook wanneer je enkel muziek speelt in ruimtes voor personeel (bijvoorbeeld kantoren, bedrijfsrestaurants,…) of een wachtmuziekje hebt op je telefoonlijn, dan moet je een licentie aanvragen. Een simulatie hoeveel deze licenties zullen kosten en het indienen van je aangifte kan in één keer via de website www.unisono.be.

INLICHTINGEN
www.unisono.be

GEBRUIK VAN GESCHREVEN MATERIAAL

Vanaf jij of een werknemer een kopie neemt (denk ook aan bijvoorbeeld een print screen) van iemand anders zijn/haar werk ben je een bijdrage verschuldigd aan die auteur en uitgever. Om wettelijk in orde te zijn met deze handelingen heb je een Reprobel licentie nodig.

INLICHTINGEN

- www.reprobel.be

GEBRUIK VAN DE OPENBARE RUIMTE

Een terras, een uitsprong (uithangbord, stoepbord, lichtreclame of reclamepaneel) of een uitstalling (stellingen, bouwmaterialen, afsluitingen, publiciteitswagens, verplaatsbare toestellen) op de openbare weg (weg en voetpad) mogen niet zonder vergunning geplaatst worden. Meer informatie over deze vergunning kan je bekomen bij je gemeente.

AFVAL

Als er bedrijfsrestafval opgehaald wordt, moet je een contract afgesloten hebben tussen je bedrijf - als producent van het afval- en de inzamelaar van het bedrijfsrestafval. Als het bedrijfsrestafval kan worden meegegeven met de tweewekelijkse gemeentelijke inzamelronde van huishoudelijke afvalstoffen en de maximumhoeveelheid daarbij niet wordt overschreden, geldt de contractverplichting niet.

INLICHTINGEN

- OVAM - www.ovam.be/iksorteer/afvalstromen

Voor bepaalde activiteiten en sectoren moet je bijkomende toelatingen en/of vergunningen krijgen. Een overzicht op vlaio.be/vergunningen.

BRANDVEILIGHEID

In veel gevallen (horecazaak, zaak met opslag ontvlambare stoffen, kinderopvang,...) zal je ook een attest brandveiligheid moeten hebben.

Vóór de opening van je zaak stuur je per aangetekende brief een aanvraag voor een attest brandveiligheid naar de burgemeester van de gemeente waar je zaak gelegen is. De brandweerdienst maakt dan een verslag op. Op grond hiervan beslist de burgemeester of hij al dan niet een attest aflevert.

DRANKVERGUNNING

Als je alcoholische dranken serveert dan moet je vooraf een aanvraag voor een drankvergunning indienen bij de gemeente.

Om alcoholische dranken te verkopen heb je een "vergunning tabak en alcohol" nodig. Het maakt niet uit of je een groothandel of kleinhandel bent. De vergunning tabac en alcohol vraag je aan bij de dienst Douane en Accijnzen. Je kan hiervoor ook terecht bij je ondernemingsloket. Ook dan kan de gemeente je nog om een uittreksel uit het strafregister vragen en eventueel om een speciale vergunning voor "verkoop van sterke dranken". Informeer je dus zeker goed bij je gemeente.

2.5. Andere belangrijke richtlijnen

Naast de bovenstaande vergunningen, bestaan er ook specifieke richtlijnen (solden, uitverkoop, braderijen, lichtreclame...). Vraag steeds na bij je ondernemingsloket en bij je gemeente welke reglementering specifiek op je onderneming van toepassing is.

NACHTWINKELS

Nachtwinkels moeten gesloten zijn tussen 7 en 18 uur, behalve als een gemeentelijk reglement andere sluitingsuren vastlegt. Je moet aan drie voorwaarden voldoen om een nachtwinkel te kunnen uitbaten:

- de netto-verkoopoppervlakte mag niet groter zijn dan 150m^2;
- je mag geen andere activiteit verrichten;
- je moet op een duidelijke en permanente manier "nachtwinkel" vermelden aan je zaak.

SOLDEN

Tweemaal per jaar mag je verkopen tegen verlaagde prijzen onder de benaming 'solden' of onder een andere gelijkwaardige benaming. De twee soldenperiodes liggen vast, namelijk van 3 januari tot 31 januari en van 1 juli tot 31 juli. Voor de aanvang van de solden geldt de sperperiode (één maand die voorafgaat aan het begin van de soldenperiode). Tijdens de sperperiode mag je geen prijsverminderingen aankondigen indien je kleding, lederwaren of schoenen verkoopt.

UITVERKOOP

Een verkoop onder de benoeming "uitverkoop" of een gelijkwaardige benaming is toegelaten wanneer de versnelde verkoop van de voorraad of het assortiment nodig is vanwege een specifieke situatie, zoals de stopzetting van je activiteit of verbouwingswerken die meer dan 20 werkdagen duren. Deze uitverkoop moet beperkt blijven tot maximaal vijf maanden, in geval van pensioen maximaal één jaar. Tijdens deze verkoopperiode moet je je verkoopprijzen verlagen en mag je met verlies verkopen.

OPENINGSUREN EN RUSTDAG

De meeste winkels mogen open zijn tussen 5 uur en 21 uur en zeven dagen op zeven. Op die algemene regels over openingsuren bestaan enkele afwijkingen zoals voor nachtwinkels en tankstations. De wetgeving over de openingsuren is niet van toepassing op diensten (zoals horeca en kappers) en niet op webshops aangezien hier geen rechtstreeks contact is met de klant.

Voor sommige activiteiten bestaan uitzonderingen. Er is een wetsvoorstel ingediend om de verplichte sluitingsdag en openingsuren te hervormen. Momenteel is deze wetgeving nog niet van toepassing. Meer informatie hierover vind je op economie.fgov.be/nl/themas/verkoop/reglementering/sluitingsuren-en-wekelijkse.

INLICHTINGEN

economie.fgov.be
T 0800 120 33
E info.eco@economie.fgov.be

ELEKTRONISCHE BETAALMIDDELEN

Alle ondernemingen die met consumenten te maken hebben, van de kleinste tot de grootste, moeten hun klanten ten minste één oplossing aanbieden waarmee zij hun aankopen elektronisch kunnen betalen. Meer informatie vind je op economie.fgov.be/nl/themas/verkoop/prijsbeleid/betalingen/verplichting-om-een

INLICHTINGEN

economie.fgov.be
T 0800 120 33
E info.eco@economie.fgov.be

2.6. Kies de geschikte ondernemingsvorm

Vooraleer je de administratieve formaliteiten doorloopt, moet je eerst een beslissing nemen over de ondernemingsvorm. Ga je voor een eenmanszaak? Of voor een vennootschap? En welke vennootschapsvorm? Het is van groot belang dit vooraf goed af te wegen. Beleidsvoering, boekhouding, belastingstelsel en aansprakelijkheid verschillen grondig naargelang de gekozen ondernemingsvorm.

Alle vennootschappen, vzw's en stichtingen worden in het ondernemingsrecht beschouwd als 'ondernemingen'.

VENNOOTSCHAP OF EENMANSZAAK?

Voordelen van een eenmanszaak:

- geen minimumkapitaal, geen bankattest, geen financieel plan en geen oprichtingsakte vereist;
- beslissingsmacht, werking en winst berusten altijd bij één persoon;
- minder boekhoudkundige en administratieve verplichtingen dan bij een vennootschap en dus lagere beheerskosten.

Nadelen van een eenmanszaak:

- grote financiële risico's: geen scheiding tussen het privé- en het bedrijfsvermogen, dus onbeperkte aansprakelijkheid van de zaakvoerder. Bij grote schulden of bij een faillissement riskeer je daardoor inbeslagname van de privéwoning (hoofdverblijfplaats) door schuldeisers. Je kan je hier wel tegen beschermen. Meer informatie op www.vlaio.be/bedrijfshuisvesting
- de ondernemer zoekt zelf financiële middelen (eigen geld, geleend geld,...) om zijn investeringen te financieren;
- beperkte bestaansduur: problemen op het vlak van opvolging van de eigenaar in geval van ziekte en/of overlijden;
- je inkomsten worden belast volgens de personenbelasting dat hogere tarieven kent dan de vennootschapsbelasting.

Voordelen van een vennootschap:

- beperkte financiële risico's voor bepaalde vennootschappen: er is een duidelijke scheiding tussen het privé- en het bedrijfsvermogen en een beperkte aansprakelijkheid. De aansprakelijkheid van de bestuurders wordt beperkt tot een maximumbedrag in functie van de grootte van de vennootschap. Deze beperking geldt enkel voor toevallige lichte fouten, niet voor volstorting van het kapitaal bij de nv, fiscale- of RSZ-schulden, fiscale fraude en zware fouten. Er geldt ook een bijzondere aansprakelijkheid voor het verderzetten van een verlieslatende activiteit (= wrongful trading).
- de financiële middelen kunnen worden samengebracht door meerdere personen. De inbreng van de vennoten vormt het eigen vermogen. De oprichters moeten voldoende middelen voorzien om de activiteiten van de vennootschap te kunnen uitbouwen. Die middelen kunnen bestaan uit: geld, natura, nijverheid of know-how.

- manier om samenwerking met partners te regelen;
- onbeperkte bestaansduur: het is niet omdat een bestuurder of vennoot wegvalt, dat de vennootschap ophoudt te bestaan;
- de vennootschapsbelasting heeft lagere tarieven dan de personenbelasting.

Nadelen van een vennootschap:

- voor de nv is een minimumkapitaal vereist;
- om een vennootschap op te richten moet je een financieel plan opstellen. Dit plan moet voldoen aan strikte vereisten. Deze vereisten vind je terug onder 2.7. De vennootschapsvormen.
- meer boekhoudkundige en administratieve verplichtingen dan bij een eenmanszaak en dus ook meer kosten (vennootschapsbijdrage, publicatiekost, notariskost,...);
- oprichtersaansprakelijkheid: de oprichters blijven drie jaar lang aansprakelijk. Bij oprichting van een vennootschap moet je verplicht een financieel plan bij de notaris inleveren dat loopt over minstens twee jaar. Als de vennootschap binnen de drie jaar failliet gaat, kan dit plan door de rechtbank opgevraagd worden. Je kan je wel verzekeren voor de oprichtersaansprakelijkheid.
- het stopzetten van een vennootschap is omslachtig.

Vlaanderen kreeg er in 2024 ongeveer 70.000 starters bij. (Bron: KBO)

2.7. De vennootschapsvormen

Wanneer je een vennootschap opricht, kan je kiezen uit vier vennootschapsvormen: de maatschap, de besloten vennootschap (bv), de naamloze vennootschap (nv) en de coöperatieve vennootschap (cv). Op de volgende pagina's vind je een overzicht van de belangrijkste kenmerken van deze vennootschapsvormen.

Meer info »»»

	Maatschap	
	Zonder rechtspersoonlijkheid	**Met rechtspersoonlijkheid [vennootschap onder firma (vof) en gewone commanditaire vennootschap (Comm.V.)]**
Aantal oprichters	Minimum 2	Minimum 2
Kapitaalsvereiste	Geen kapitaalsvereiste. Ingebrachte goederen vormen onverdeeld vermogen.	Geen kapitaalsvereiste. Ingebrachte goederen vormen onverdeeld vermogen.
Financieel plan	Niet vereist	Niet vereist
Akte	Notariële of onderhandse akte	Notariële of onderhandse akte
Aansprakelijkheid vennoten	Vennnoten onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk	Gecommanditeerde vennoten onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk
Overdracht van aandelen	Op naam en niet overdraagbaar tenzij anders overeengekomen	Op naam en niet overdraagbaar tenzij anders overeengekomen
Uitkeringen	Vrij	Vrij
Bestuur/beheer	Een of meerdere zaakvoerders	Een of meerdere zaakvoerders
Stemrecht aandeelhouders	Geen, één of meer stemmen in functie van statuten	Geen, één of meer stemmen in functie van statuten

(*) Financieel plan: Een financieel plan geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven gedurende minstens twee jaar. Hieruit moet blijken dat de onderneming over voldoende toereikende middelen beschikt om in normale omstandigheden levensvatbaar te zijn. In het geval van een faillissement zal de rechtbank kijken naar dit financieel plan of dit voldoende onderbouwd is om eventueel je aansprakelijkheid vast te stellen. Hoe zo'n plan er moet uitzien is wettelijk vastgelegd. Het financieel plan moet minimaal de volgende elementen bevatten: een overzicht van alle financieringsbronnen, de openingsbalans, de geprojecteerde balans op 12 en 24 maanden, de begroting inkomsten en uitgaven op twee jaar en een beschrijving van de gehanteerde hypotheses bij het schatten van de omzet en rentabiliteit.

Besloten vennootschap (bv)	Naamloze vennootschap (nv)	Coöperatieve vennootschap (cv)
Minimum 1	Minimum 1	Minimum 3
Geen kapitaalsvereiste. Wel voldoende aanvangsvermogen.	Minimum €61.500	Geen kapitaalsvereiste. Wel voldoende aanvangsvermogen.
Minimuminhoud wettelijk vastgelegd (*)	Minimuminhoud wettelijk vastgelegd (*)	Minimuminhoud wettelijk vastgelegd (*)
Notariële akte	Notariële akte	Notariële akte
Beperkt tot de inbreng van de aandeelhouder	Beperkt tot de inbreng van de aandeelhouder	Beperkt tot de inbreng van de aandeelhouder
Mogelijkheid voor vrije onverdraagbaarheid aandelen. Minstens '1 aandeel met 1 stem'	Aandelen zijn vrij overdraagbaar. Minstens '1 aandeel met 1 stem'	Niet vrij overdraagbaar
Na balans- & liquiditeitstest (**)	Onderworpen aan de nettoactieftest	Na balans- en liquiditeitstest (**)
Eén of meerdere bestuurders	Eén of meerdere bestuurders OF duaal bestuur (Raad van Bestuur en Raad van Toezicht)	Eén of meerdere bestuurders
Verplichte gelijkheid aandelen afgeschaft. Vrijheid omvang rechten te bepalen verbonden aan inbreng	Meervoudig stemrecht mogelijk. Beursgenoteerd: dubbel stemrecht voor loyale aandeelhouders mogelijk.	Verplichte gelijkheid afgeschaft. Vrijheid omvang rechten te bepalen verbonden aan inbreng

(**) Balans- en liquiditeitstest: Je mag enkel winst of reserves uitkeren als het nettoactief (eigen vermogen) niet negatief wordt. Je moet genoeg reserves hebben om de schulden op korte termijn (12 maanden) te kunnen aflossen.

2.8. Kies je locatie

Ook de juiste locatie voor je onderneming kiezen, is uiteraard belangrijk. Soms begin je klein en is je eigen woonst je uitvalsbasis. Vooraleer je je plannen kan uitvoeren, moet je je afvragen of je jouw beroep wel mag uitoefenen bij je thuis. Niet in elk pand kan je zomaar een winkel starten.

Als je eigenaar bent van een huis en je wil er een onderneming opstarten dan kan dat bijna zonder probleem als je een dienstverlenend bedrijf hebt. Om te weten welke activiteit toegelaten is en welke niet, neem je best contact op met je gemeentebestuur. Ben je huurder dan moet je uiteraard rekening houden met de bepalingen in je huurcontract. Andere starters moeten meteen op zoek naar een geschikte locatie.

Als je een eigen zaak hebt en een ander gebouw huurt dan je eigen woonst om je activiteit in onder te brengen, dan krijg je een specifieke bescherming als handelshuurder.

De handelshuurovereenkomst geeft je als huurder een veel betere bescherming dan een gewone huurovereenkomst.

Heb je wel al een idee maar nog geen locatie? Dan is er Spotto. Spotto (www.spotto.be) geeft een overzicht van zowel leegstaande winkelpanden en horecazaken, als kantoren, industriële loodsen en bedrijfsgronden. Maar ook kleine kantoren of magazijnen, die ter beschikking worden gesteld aan startende en kleine ondernemingen in een businesscenter, worden in bizLocator opgenomen.

Wil je je idee of product eerst uittesten of wil je tijdelijk iets verkopen, dan kan je een pop-up shop openen. Er bestaat een aparte wetgeving voor de kortstondige huur van handelspanden. Vraag ook even bij je gemeente na of er specifieke regels of vergunningen van toepassing zijn en of er eventueel subsidies worden toegekend wanneer je een pop-up opent.

MEER INFO

www.vlaio.be/bedrijfshuisvesting

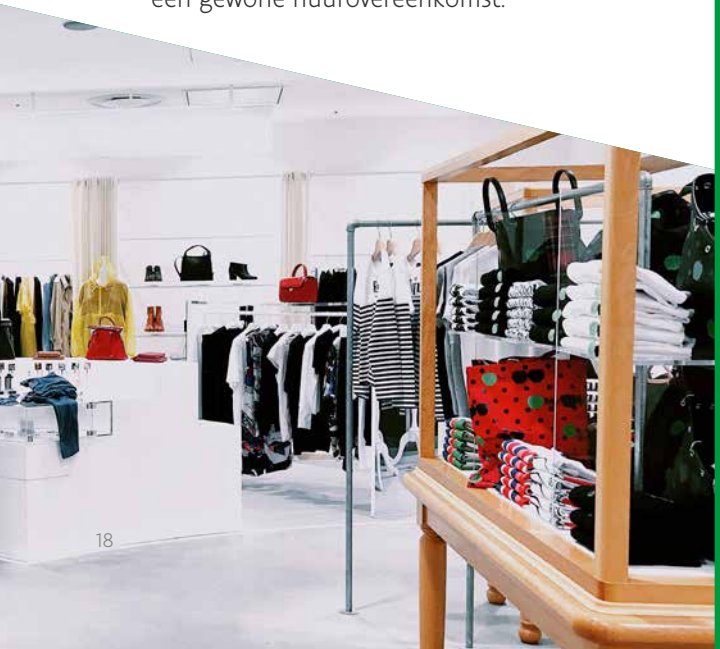

Met de onlinetoepassing MyRent kan je een huurcontract en/of een plaatsbeschrijving versturen voor registratie. Het huurcontract moet niet uitsluitend voor bewoning bestemd zijn maar kan ook een handelshuurcontract zijn: financien.belgium.be/nl/E-services/MyRent

2.9. Financiering en subsidies via de overheid

Ben je op zoek naar **financiering**? De VLAIO bedrijfsadviseurs ondersteunen je bij je zoektocht. Naast bankfinanciering bestaan er immers ook interessante overheidsfinancieringsmiddelen. Je kan ook gebruik maken van het VLAIO-financieringskompas waarbij je aan de hand van een tiental korte vragen meteen zicht krijgt op de best passende financieringsmogelijkheden voor jouw project.'

Innovatieve starters, groeiers of overnemers die nood hebben aan kapitaal aangevuld aan bankfinanciering kunnen terecht bij **FINMIX**. Via FINMIX helpt VLAIO ondernemers in hun zoektocht naar de optimale financieringsmix. Je kan je ondernemingsplan en bijhorende financieringsnood voorleggen aan een panel van financieringsexperten.

Vergeet ook niet om de **subsidiedatabank** van VLAIO te raadplegen. Deze subsidiedatabank geeft je basisinformatie over de belangrijkste steunmaatregelen van de provinciale, Vlaamse, federale en Europese overheden. De subsidiegids starters bundelt de bestaande initiatieven voor starters. Let op: meestal moet je de steun vooraf aanvragen.

Wanneer je personeel tewerkstelt, kan je in aanmerking komen voor **doelgroepverminderingen**. Dit is een lastenverlaging voor werkgevers die bepaalde categorieën van werknemers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen.

INLICHTINGEN

www.vlaio.be/finmix
www.vlaio.be/subsidiedatabank
Bel gratis het VLAIO Contact Center op 0800 20 555

3. Bij de start: stappenplan

Eerder vermeldden we al dat je voor de start van de administratieve formaliteiten moet beslissen of je kiest voor een eenmanszaak of een vennootschap. De oprichting van een eenmanszaak is heel eenvoudig en kan behoorlijk snel. Je opent een zichtrekening, je vraagt een ondernemingsnummer aan via een ondernemingsloket, je activeert je btw-nummer en je sluit je aan bij een sociaal verzekeringsfonds. Wanneer je voor een vennootschap kiest, moet je nog wat extra stappen doorlopen.

De stappen die je moet doorlopen om te starten als zelfstandige in bijberoep zijn dezelfde als voor een zelfstandige in hoofdberoep.

3.1. Open een zichtrekening

Open bij je bank een zichtrekening voor je zaak, zodat de bedrijfs- en privéverrichtingen gescheiden blijven. Voor een vennootschap moet de rekening op naam van de vennootschap staan.

Het rekeningnummer moet samen met de naam van je bank op alle documenten van de onderneming (brieven, facturen, ...) worden vermeld.

3.2. Richt een vennootschap op

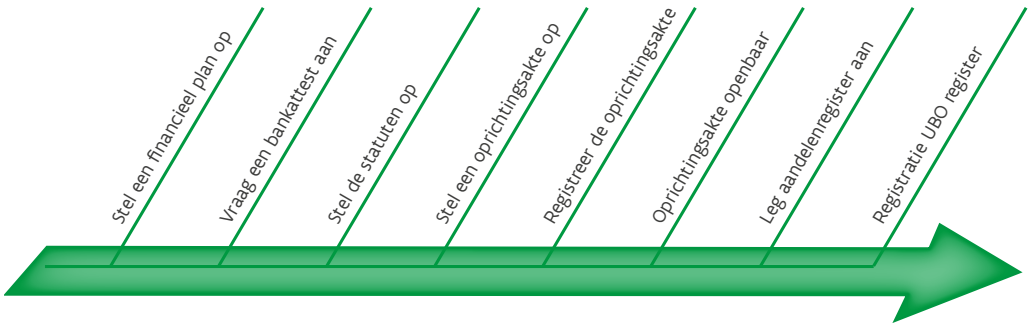

Voor het oprichten van een eenmanszaak, ga direct door naar stap 3.3.

STEL EEN FINANCIEEL PLAN OP

Bij de oprichting van een vennootschap moet een financieel plan opgemaakt worden dat overhandigd wordt aan de notaris. Dit financieel plan moet voldoen aan de wettelijke vereisten (zie 2.7 De vennootschapsvormen).

VRAAG EEN BANKATTEST AAN

Wanneer je kiest voor een vennootschapsvorm waarbij een minimumkapitaal moet volstort zijn voor de oprichting, moet je een bankattest aanvragen. Dit is een attest

waarin de financiële instelling bevestigt dat het oprichtingskapitaal gestort werd op een zichtrekening op naam van de vennootschap.

Niet enkel voor de storting van het minimumkapitaal maar voor elke storting van geld voor een vennootschap op de geblokkeerde rekening bij de bank moet er een bankattest afgeleverd worden.

STEL DE STATUTEN OP

De statuten zijn bepalingen die in de oprichtingsakte van de vennootschap moeten worden opgenomen. Hierin worden onder andere de identiteit van de oprichters, naam en doel van de vennootschap, regeling met betrekking tot de algemene vergadering en andere regels die zullen gelden in de vennootschap, opgenomen.

STEL EEN OPRICHTINGSAKTE OP

Een vennootschap wordt opgericht door middel van een oprichtingsakte. Afhankelijk van de vennootschapsvorm volstaat een onderhandse akte (maatschap) of moet een authentieke akte opgemaakt worden door een notaris (bv, nv, en cv).

Voor het opstellen en verlijden van de akte moeten de volgende documenten voorgelegd worden:

- een financieel plan;
- voor een inbreng in geld: het bankattest;
- voor een inbreng in natura, kennis of nijverheid: een verslag van een bedrijfsrevisor en een bijzonder verslag van de oprichters.

REGISTREER DE OPRICHTINGSAKTE

De registratie van de oprichtingsakte moet binnen de vijftien dagen gebeuren voor de authentieke akten (notariële akten) en binnen de vier maanden voor onderhandse akten bij een registratiekantoor van de FOD Financiën.

LAAT DE OPRICHTINGSAKTE OPENBAAR MAKEN

Je moet de oprichting van een vennootschap bekendmaken door een uittreksel van de oprichtingsakte neer te leggen bij de griffie van de bevoegde ondernemingsrechtbank. Welke ondernemingsrechtbank bevoegd is, is afhankelijk van waar je onderneming haar maatschappelijke zetel heeft. Het uittreksel uit de oprichtingsakte wordt ondertekend door de notaris bij authentieke akten of, in het geval van een onderhandse akte, door alle hoofdelijk aansprakelijke vennoten of door één van hen wanneer die een volmacht kreeg van de andere(n). De neerlegging bij de griffie van de ondernemingsrechtbank moet binnen de 15 dagen na het ondertekenen van de definitieve akte (de aktedatum) gebeuren. Concreet moeten volgende stukken worden neergelegd:

- het uittreksel uit de akte;
- een afschrift van dat uittreksel;
- de authentieke of onderhandse volmachten die aan de akte zijn gehecht;
- het bankattest (in het geval van een volstorting minimumkapitaal of een inbreng in geld);
- en eventueel het verslag van de bedrijfsrevisor over de inbreng in natura, kennis en/of nijverheid..

Zodra deze stukken neergelegd zijn, verkrijgt de vennootschap haar rechtspersoonlijkheid.

Binnen de 15 dagen na neerlegging moet het uittreksel bekendgemaakt worden in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad. De griffie verzendt de nodige stukken naar het Staatsblad.

LEG EEN AANDELENREGISTER AAN

Je moet een aandelenregister aanleggen. Dit register vermeldt per vennoot naam, beroep, adres, aantal aandelen en gedane stortingen. Ook de overdrachten worden in het register bijgehouden.

REGISTREER DE BEGUNSTIGDEN IN HET UBO REGISTER

De term UBO staat voor Ultimate Beneficial Owner, de uiteindelijke begunstigde van een vennootschap. De basisregel is dat een persoon die (on)rechtstreeks eigenaar is van meer dan 25% van de aandelen van de vennootschap (of stemrechten) een begunstigde is van die vennootschap. Meer informatie over deze registratie vind je op financien.belgium.be/nl/E-services/Ubo-register.

TIP

Online een vennootschap oprichten

Via de toepasing JustAct kan je een vennootschap onder firma, een commanditaire vennootschap of een vzw en enkele Europese ondernemingsvormen digitaal oprichten. Een besloten of naamloze vennootschap kan je niet via dit portaal oprichten omdat de tussenkomst van een notaris vereist is. Hiervoor kan je wel gebruik maken van www.startmynusiness.be om alle informatie op een vlotte manier aan je notaris te bezorgen. .

INLICHTINGEN

je notariskantoor - www.notaris.be
www.startmybusiness.be
justonweb.be/companies

3.3. Vraag een ondernemingsnummer aan

Om een activiteit uit te oefenen moet je je inschrijven in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO). Hiervoor wend je je tot een ondernemingsloket naar keuze. Dit loket verifieert of de onderneming voldoet aan de gestelde vereisten en voert de gegevens in de KBO in. Ook vrije, intellectuele en dienstverlenende beroepen moeten zich inschrijven in de KBO, net als stichtingen en vzw's.

Na inschrijving ontvang je je uniek ondernemingsnummer. Dit nummer bestaat uit tien cijfers en is hetzelfde als je btw-nummer.

Welke documenten moet je voorleggen in een ondernemingsloket?

- identiteitskaart (naam, voornaam, rijksregisternummer aanvrager);
- bankrekeningnummer;
- indien nodig bijzondere vergunningen;
- voor vennootschappen: uittreksel van de statuten en attest inzake beheermandaat.

Vennootschappen worden geregistreerd in de Kruispuntbank door de griffier van de ondernemingsrechtbank (na het neerleggen van de oprichtingsakte). Automatisch wordt er aan de vennootschap dan ook een ondernemingsnummer toegekend. Nadien moet de vennootschap zich alsnog wenden tot een ondernemingsloket om zich te laten inschrijven als "entiteit".

De inschrijving van vzw's en stichtingen in de KBO is gratis. Alle andere ondernemers betalen € 111,5. Voor alle latere transacties (inschrijving bijkomende vestiging, adres-wijzigingen, schrapping, ...) wordt steeds het eenheidstarief van € 111,5 gehanteerd. Kleine aanpassingen (mailadres, telefoonnummer, ...) kan een ondernemer zelf gratis doen via www.myenterprise.be/my_enterprise.

INLICHTINGEN

Ondernemingsloketten: https://economie.fgov.be/nl/themas/ondernemingen/een-onderneming-oprichten/belangrijkste-stappen-om-een/te-ondernemen-stappen-bij-een/de-erkende

3.4. Activeer je btw-nummer

Als je goederen verkoopt of diensten verleent, ben je btw-plichtig. Het maakt niet uit of dit gebeurt in hoofd- of bijberoep, met of zonder winstoogmerk. Het normaal btw-tarief bedraagt 21%. Bepaalde activiteiten vallen onder lagere tarieven: 6% en 12%.

Via MyMinfin Pro heeft iedere btw-plichtige een zicht op zijn btw-rekening-courant met zijn kredieten en zijn betalingen bijgewerkt tot op de dag van consultatie. Je moet dus niet meer wachten op het driemaandelijkse overzicht per brief.

De activatie van het btw nummer kan je gratis online in orde brengen via financien.belgium.be/nl/E-services/e604-nl. Of je vraagt je ondernemingsloket om het tegen betaling in orde te brengen.

HET BTW-STELSTEL

In principe moet elke btw-plichtige aan zijn klanten btw aanrekenen. De belasting op de toegevoegde waarde (btw) is een belasting op het verbruik. Het is de eindverbruiker die deze belasting draagt.

Als ondernemer mag je de betaalde btw voor bedrijfsaankopen, -kosten en -investeringen aftrekken. Het saldo van de betaalde en de ontvangen btw moet je doorstorten aan de fiscus. Bij levering van producten of diensten moet je een factuur uitschrijven. Bij levering aan particulieren voor hun privé-gebruik is meestal geen factuur vereist. Deze verkoop moet je wel opnemen in het dagontvang-

stenboek. Van al deze verkopen moet je maandelijks of per kwartaal aangifte doen. Ook bij aanvang, wijziging of stopzetting van de activiteit van je onderneming moet je aangifte doen. Als je jaaromzet, exclusief btw, meer dan € 2.500.000 bedraagt, moet je maandelijks aangifte doen. Je kan aan het bestuur van de btw aanvragen om over te gaan van het ene aangiftestelsel naar het andere. Als dit wordt toegestaan, gaat het in op 1 januari van het jaar na de aanvraag.

Als btw-plichtige moet je een boekhouding voeren die is aangepast aan de aard en de omvang van de onderneming. Er moet minstens een boek zijn voor inkomende facturen, een boek voor uitgaande facturen en een dagontvangstenboek. Je moet ook jaarlijks een klanten-listing (overzicht van je btw-plichtige klanten) indienen. En je moet aangifte doen bij de start, wijziging of stopzetting van de activiteit van je onderneming.

BTW VOOR KLEINE ONDERNEMINGEN – VRIJSTELLINGSREGELING

Als je een jaaromzet hebt van maximaal € 25.000 (exclusief btw) ben je een kleine onderneming volgens de btw-wetgeving. Je kan dan vrijstelling aanvragen van (bijna) alle btw-formaliteiten. Voor sommige activiteiten geldt de vrijstellingsregeling niet!

Een kleine onderneming:

- kan een vrijstelling aanvragen;
- mag geen btw aanrekenen;
- moet geen btw-aangiftes doen;
- mag geen btw aftrekken voor beroepsaankopen, -kosten en -investeringen;
- moet op de uitgereikte facturen vermelden 'kleine onderneming onderworpen aan de vrijstellingsregeling - btw niet toepasselijk';
- moet een jaarlijkse listing indienen.

ELEKTRONISCHE AANGIFTE

Alle zelfstandigen, kmo's en grote ondernemingen kunnen hun periodieke aangifte elektronisch indienen. De elektronische btw-aangifte verloopt via Intervat, een e-service toepassing van de FOD Financiën. Er kan een uitzondering gemaakt worden voor ondernemingen die kunnen aantonen dat ze niet over de nodige computerinfrastructuur beschikken. Sinds 1 april 2017 moeten niet langer kwartaalvoorschotten op btw betaald worden. Je moet enkel nog één voorschot eind december betalen over de omzet die tot dan gerealiseerd werd.

INLICHTINGEN

FOD Financiën - contactcenter 02 572 57 57
financien.belgium.be/nl/ondernemingen/btw
plaatselijk btw-kantoor (zie kantorengids: Federale Overheidsdienst Financiën: eservices.minfin.fgov.be/annucomp/main.do))

3.5. Sluit aan bij een sociaal verzekeringsfonds

De meeste zelfstandigen hebben het sociaal statuut van zelfstandige. Dat betekent dat je instaat voor je eigen sociale zekerheid: je bouwt rechten op voor je pensioen, je voorziet uitkeringen bij ziekte en invaliditeit, enzovoort. Dat doe je door sociale bijdragen te betalen.

Ten vroegste 6 maanden voor je start en ten laatste op de dag dat je start, moet je je aansluiten bij een sociaal verzekeringskantoor of bij de Nationale Hulpkas voor Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen.Dit geldt voor zelfstandigen, bestuurders, werkende vennoten en vennootschappen. Heb je een vennootschap dan betaal je sociale bijdragen als zelfstandige en bovendien jaarlijks een vennootschapsbijdrage.

BEREKENING

Je moet sociale bijdragen betalen vanaf de eerste dag van het kwartaal waarin je start als zelfstandige. De sociale bijdragen voor zelfstandigen worden berekend op het beroepsinkomen van het jaar zelf. De bijdragen van 2026 worden dus berekend op het inkomen van 2026. Dit inkomen is echter pas ten vroegste in 2028 gekend. Pas op dat ogenblik kan je sociaal verzekeringsfonds de definitieve bijdragen voor 2026 berekenen. In afwachting worden de bijdragen van 2026 voorlopig berekend op het inkomen van 3 jaar geleden.

Als beginnende zelfstandige in hoofdberoep wordt de kwartaalbijdrage berekend op het wettelijk vastgesteld minimuminkomen van € 17.374,08. Dit betekent een kwartaalbijdrage van € 890,42 excl. beheerskosten.

Als je tijdens het eerste jaar als zelfstandige merkt dat je inkomen hoger zal zijn, dan kan je tijdens het jaar alvast bijbetalen. Als gevestigde zelfstandige kan het natuurlijk zijn dat het bedrag van je beroepsinkomsten van drie jaar geleden niet overeenstemt met je huidige beroepsinkomsten. Daarom moet je op basis van het vervaldagbericht een inschatting maken van je huidige inkomsten als zelfstandige. Die vergelijk je met je inkomsten van drie jaar voordien. Afhankelijk van het resultaat van deze afweging zijn er drie mogelijkheden.

- Je inkomsten zijn ongeveer stabiel gebleven, of je kan moeilijk inschatten hoe ze nog gaan evolueren. Je betaalt de bijdragen zoals vermeld op het vervaldagbericht.
- Je schat dat je huidige inkomsten hoger zullen liggen dan die van drie jaar geleden. Je betaalt meer bijdragen. Voorwaarde is dat je geen openstaande bijdrageschulden hebt.
- Je stelt vast dat je huidige inkomsten lager liggen dan die van drie jaar geleden. Je betaalt minder bijdragen. Je moet je sociaal verzekeringsfonds er wel van overtuigen dat je inkomsten gedaald zijn, want zij moeten hun akkoord geven. De minimum kwartaalbijdrage bedraagt € 890,42 op een inkomen < of = € 17.374,08.

Zodra het sociaal verzekeringsfonds de definitieve jaarinkomsten kent, krijg je een eindafrekening of regularisatie. Daarin wordt het definitieve bedrag van de bijdragen bepaald.

Heb je minder betaald, dan moet je bijbetalen. Heb je al teveel bijdragen betaald, dan krijg je een terugbetaling. Belangrijk om weten:

- ook na stopzetting van de zelfstandige activiteit kunnen er nog regularisaties komen;
- bij de regularisatie van een onvolledig startersjaar wordt het principe van proratisering toegepast. Dit betekent dat je kwartaalinkomens worden omgerekend naar een jaarinkomen (X4) en dit wordt gedeeld door het aantal kwartalen dat je zelfstandige was tijdens dat kalenderjaar.

Er wordt geen enkele verhoging toegepast op de bijdragen die je nog moet betalen. Alleen voor wie onterecht een vermindering heeft verkregen, wordt een uitzondering gemaakt. Je moet dan de bijdragen betalen die je nog verschuldigd bent, plus een verhoging omdat je onterecht vermindering had aangevraagd. Als je vraagt om minder bijdragen te betalen, moet men je informeren dat je dit risico loopt als de verwachte inkomsten toch hoger blijken te liggen.

VERMINDERING OF VRIJSTELLING

Statuten die hiervoor in aanmerking kunnen komen zijn: meewerkend echtgenoot, zelfstandige in bijberoep, student-zelfstandige, en artikel 37 (gelijkstelling met bijberoep).

Zelfstandigen in hoofdberoep die hun sociale bijdragen niet kunnen betalen, kunnen onder bepaalde voorwaarden bij hun sociaal verzekeringsfonds een aanvraag tot vrijstelling doen van één of meerdere kwartalen.

TIP!

Neem zeker een kijkje op de website van je sociaal verzekeringsfonds. De meeste verzekeringsfondsen bieden een tool aan om zelf je sociale bijdragen te berekenen.

De voorlopige kwartaalbijdragen bij het begin van de activiteit (exclusief beheerskosten) worden jaarlijks aangepast en bedragen vanaf 1/1/2026 (refertejaar 2023):

	Hoofdberoep	Bijberoep
	Kwartaalbijdrage (Berekend op een inkomen van €17.374,08)	**Kwartaalbijdrage (Berekend op een inkomen van €1.922,16)**
1ste jaar	€890,42	€98,51
2de jaar	€890,42	€98,51
3de jaar	€890,42	€98,51

VENNOOTSCHAPSBIJDRAGE

Vennootschappen betalen jaarlijks een bijdrage. Voor 2025 bedraagt deze bijdrage:

Jaarbijdrage 2026	Balanstotaal 2024
€409,3	≤ €879.163,44
€1022,38	> €879.163,44

Nieuwe vennootschappen krijgen de eerste drie jaar een vrijstelling als alle bestuurders en een meerderheid van de werkende vennoten in de periode van 10 jaar vóór de oprichting niet meer dan drie jaar zelfstandig zijn geweest.

INLICHTINGEN

RSVZ - www.rsvz.be/nl/socialeverzekeringsfondsen

RECHTEN

Je hebt recht op het groeipakket
De groeipakket geldt in principe voor elk kind dat deel uitmaakt van je gezin. Ze bestaat uit meerdere uitkeringen:

- premie bij geboorte of adoptie;
- maandelijks bedrag ter ondersteuning bij de opvoeding
- schoolbonus.

Je hebt recht op tussenkomst bij ziekte en invaliditeit, geboorte- en adoptieverlof en rouwverlof
De ziekte- en invaliditeitsverzekering omvat:

Geneeskundige verzorging

Alle zelfstandigen zijn verzekerd tegen grote én kleine risico's.

Arbeidsongeschiktheid

Je hebt recht op uitkeringen die verschillen naargelang de periode van arbeidsongeschiktheid:

- primaire niet-vergoedbare ongeschiktheid: ben je minder dan acht dagen arbeidsongeschikt, dan krijg je geen vergoeding.
- primaire vergoedbare ongeschiktheid: ben je langer dan zeven dagen arbeidsongeschikt, dan wordt je vergoed vanaf de eerste dag;
- invaliditeit: Tijdens het eerste jaar hangt het bedrag van de uitkering af van je gezinssituatie. Vanaf het tweede jaar (invaliditeit) hangt het bedrag van de uitkering af van je gezinssituatie en de toekenning van de gelijkstelling wegens ziekte.

Geboorteverlof

Jonge moeders hebben recht op 105 gratis dienstencheques na de bevalling. Vrouwelijke zelfstandigen hebben recht op 12 weken moederschapsverlof (13 weken bij meerlingen) en hebben tijdens deze periode van arbeidsongeschiktheid recht op een moederschapsuitkering.

Zelfstandigen die vader of meeouder worden, kunnen een beroep doen op geboorteverlof van maximum 20 dagen. Ook zij hebben recht op een geboorteuitkering.

Adoptieverlof

Als je als zelfstandige een kind adopteert, heb je recht op een adoptieverlof, waarin je geen beroepsactiviteit mag uitoefenen. Je ziekenfonds betaalt een adoptie-uitkering voor die periode. Per adoptieouder bedraagt het adoptieverlof 6 weken. Dit kan met een

bijkomende periode van 3 weken worden verlengd, die onder beide adoptieouders moet worden verdeeld.

Rouwverlof
Voor zelfstandigen die hun zelfstandige activiteit onderbreken naar aanleiding van het overlijden van een familielid binnen een periode van één jaar na het overlijden.

INLICHTINGEN

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen
www.rsvz.be

Je hebt recht op pensioen
Als zelfstandige heb je recht op een rustpensioen. In geval van overlijden kan de overlevende echtgenoot of echtgenote aanspraak maken op een overlevingspensioen.

INLICHTINGEN

Rijksdienst voor Pensioenen
Gratis nummer 1765 - www.mypension.be

Je hebt recht op mantelzorg
Je hebt als zelfstandige het recht om, onder bepaalde voorwaarden, tijdelijk je beroepsactiviteit te onderbreken (minstens vier opeenvolgende weken) en hierbij maandelijks een uitkering te ontvangen van je sociaal verzekeringsfonds. De vormen van zorg die in aanmerking komen zijn:

- zorg voor een ernstig zieke (partner, bloed- of aanverwant tot de 2de graad, elke persoon die officieel op je adres woont);
- palliatieve zorgen;
- zorg voor een gehandicapt kind jonger dan 25 jaar.

Je dient je aanvraag voor de uitkering mantelzorg in bij je sociaal verzekeringsfonds voordat je je activiteiten onderbreekt.

Je hebt een overbruggingsrecht
Dit recht biedt een vervangingsinkomen aan zelfstandigen die hun activiteit moeten stoppen of onderbreken. Je moet wel voldoen aan bepaalde voorwaarden (zie verder). Het overbruggingsrecht bestaat uit 4 pijlers. Elke pijler staat voor een situatie die het recht doet ontstaan:

- faillissement van de zaak;
- beslissing van een derde economische actor of een gebeurtenis met economische impact;
- brand, vernieling door derden, natuurramp, beroepsallergie;
- stopzetting om economische moeilijkheden.

De uitkering heet overbruggingsrecht maar staat ook nog gekend als “faillissementsverzekering”, soms ook als “stopzettingsverzekering”. Het is een sociaal recht dat voorbehouden is voor zelfstandigen die tegelijkertijd:

- in het kwartaal van stopzetting en in de 3 daar onmiddellijk aan voorafgaande kwartalen bijdragen tarief hoofdberoep verschuldigd waren;
- vier kwartalen effectief betaald hebben in de zestien kwartalen voorafgaand aan de stopzetting of het faillissement.

De maandelijkse uitkering is hetzelfde bedrag als het minimumpensioen van de zelfstandigen. Je krijgt een basispakket van 12 maanden uitkering en 4 kwartalen

behoud van bepaalde sociale rechten. Je kan niet kiezen tussen werkloosheidsuitkering en het overbruggingsrecht, werkloosheidsuitkering heeft voorrang.

INLICHTINGEN

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen op www.rsvz.be of bij je sociaal verzekeringsfonds

3.6. Sluit aan bij een ziekenfonds

Op het ogenblik dat je je als zelfstandige of als helper aansluit bij een sociaal verzekeringsfonds moet je je ook aansluiten bij een ziekenfonds naar keuze of bij een gewestelijke dienst van de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering. Ben je reeds aangesloten bij een ziekenfonds, dan moet je je ziekenfonds op de hoogte brengen van je zelfstandige activiteit. Vanaf de aansluiting zijn jij en je gezin verzekerd voor kleine (raadplegingen huisarts, aankoop geneesmiddelen, ...) en grote risico's (bepaalde ziekten, ziekenhuisopname, bevallingen, ...).

INLICHTINGEN

Ziekenfonds naar keuze
De Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
HZIV-informatiedienst
T 0800 11 292
E info@caami-hziv.fgov.be
www.caami-hziv.fgov.be

4. Na de start

4.1. Sluit verzekeringen af

Je kan verschillende verzekeringen afsluiten. Voorbeelden zijn: een brandverzekering, verzekering voor bedrijfsvoertuigen, verzekering tegen productaansprakelijkheid en bedrijfsschade.

Bepaalde verzekeringen zijn verplicht, zoals een autoverzekering, burgerlijke aansprakelijkheid brand & ontploffing, arbeidsongevallenverzekering personeel, Voor bepaalde beroepen zoals advocaat, architect,... is ook een aansprakelijkheidsverzekering verplicht. Over andere verzekeringen kan je vrij beslissen of je deze al dan niet afsluit. Ben je bestuurder van een vennootschap dan kan je je ook verzekeren tegen bestuurdersaansprakelijkheid.

Ook op het gebied van je sociale rechten kan je je bijkomend verzekeren. De sociale rechten van een zelfstandige zijn niet helemaal gelijk aan die van een werknemer. Om van dezelfde rechten te kunnen genieten als een werknemer, is het mogelijk om je aanvullend te verzekeren (als aanvulling op de rechten die je hebt als zelfstandige). Zo bestaat er een bijkomende verzekering gewaarborgd inkomen waarmee je je op het vlak van ziekteverzekering extra kan veiligstellen. Wat het pensioen betreft, kan je een verzekering 'vrij aanvullend pensioen' afsluiten.

INLICHTINGEN

Verzekeringsagenten/verzekeringsmakelaars
Sociale verzekeringsfondsen

4.2. Voer een heldere boekhouding

Een goede boekhouding is onontbeerlijk. De boekhouding is immers het perfecte middel om een reëel zicht te krijgen op de financiële situatie van je bedrijf. Enkel met een goede boekhouding kan je je bedrijf op een gezonde manier leiden. Het voeren van een boekhouding is een wettelijke verplichting, die verschillend is naargelang de omvang en de aard van het bedrijf. Dit kan samen met een externe boekhouder gebeuren, maar dat is geen verplichting.

VEREENVOUDIGDE BOEKHOUDING

Een kleine onderneming (eenmanszaak, maatschap, vof, CommV, stichting of vzw met een jaaromzet kleiner dan € 500.000 (excl. btw)) mag een vereenvoudigde boekhouding voeren. Enkele sectoren zijn hier weliswaar uitgesloten: verzekeringen, kredietverrichtingen, beleggingen en beursverrichtingen. De vereenvoudigde boekhouding bestaat uit het bijhouden van:

- een financieel dagboek dat je kan splitsen in een kas- en bankboek;
- een aankoopboek met de facturen en creditnota's van je leveranciers;

- een verkoopboek met de facturen en creditnota's aan je klanten;
- een inventarisboek dat een beschrijving en waardering van de voorraad omvat.

VOLLEDIGE OF DUBBELE BOEKHOUDING

Een dubbele boekhouding geeft een gedetailleerd beeld van de financiële situatie van je onderneming. Je kan deze boekhouding als een echt beleidsinstrument gebruiken. De ondernemingen die geen vereenvoudigde boekhouding mogen voeren, moeten een dubbele boekhouding voeren. Een dubbele boekhouding houdt deze verplichtingen in:

- een aangepast genormaliseerd rekeningstelsel (= boekhoudplan) volgen;
- een model hiervan steeds op de zetel van de onderneming bewaren;
- een aankoop-, verkoop- en financieel (bank- en kas-) dagboek en een voldoende gedetailleerde inventaris bijhouden;
- het opstellen van een jaarrekening, de jaarrekening omvat:
  - de balans waarin alle bezittingen, schulden en verplichtingen van de onderneming zijn opgenomen;
  - de resultatenrekening waarin de kosten en opbrengsten van het boekjaar zijn verwerkt;
  - de toelichting waarin alle rechten en plichten, bijkomende inlichtingen en gehanteerde waarderingsregels opgenomen zijn;
  - de sociale balans waarin een overzicht gegeven wordt van het aantal tewerkgestelde personen, van de personeelsbewegingen, van de maatregelen tot bevordering van de tewerkstelling en van de initiatieven om medewerkers op te leiden;
- de jaarrekening van de vennootschap neerleggen bij de Nationale Bank van België binnen dertig dagen nadat zij door de algemene vergadering is goedgekeurd.

Kmo's mogen een jaarrekening opstellen volgens een verkort schema (of volgens een microschema, als ze voldoen aan de criteria van de microvennootschap). Grote ondernemingen moeten werken volgens het volledig schema. Daarnaast moeten zij een jaarverslag opstellen waarin de bestuurders rekenschap geven van hun beleid.

Grote ondernemingen zijn ondernemingen die beursgenoteerd zijn ofwel minstens twee van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van 50 werknemers;
- jaaromzet excl. btw van € 9.000.000;
- balanstotaal van € 4.500.000.

E-FACTURATIE

Alle btw-plichtige ondernemingen moeten gestructureerde elektronische facturen gebruiken voor hun B2B-transacties. Dit betekent dat facturen rechtstreeks tussen de software van beide ondernemingen worden uitgewisseld. Een pdf-factuur versturen via e-mail of een platform volstaat niet langer. Deze verplichting geldt voor alle Belgische btw-plichtige ondernemingen, met enkele beperkte uitzonderingen. Meer informatie vind je op de website van FOD Financiën.

4.3. Je loon als zelfstandige

Ben je zelfstandige met een eenmanszaak, dan is je inkomen gelijk aan je omzet min je beroepskosten (o.a. ook je sociale zekerheidsbijdragen). Als zelfstandige in bijberoep worden je inkomsten bij je loon als werknemer gerekend. Op dit bedrag zal je belast worden volgens de principes van de personenbelasting. Wat je daarna overhoudt, is dan je netto-inkomen. Let op: dit kan leiden tot hogere belastingvoeten voor de inkomsten uit je bijberoep wanneer je bepaalde inkomstengrenzen overschrijdt.

Heb je een vennootschap, dan moet je jezelf een loon uitkeren. Wettelijk gezien ben je volledig vrij om te bepalen hoeveel loon je jezelf uitkeert. Natuurlijk moet je wel over de middelen beschikken. Je loon zal ook belast worden volgens de principes van de personenbelasting, de overige winst in je vennootschap wordt belast volgens de principes van de vennootschapsbelasting.

Overleg zeker met je boekhouder om je verloning fiscaal te optimaliseren. Zo kan je bijvoorbeeld ook een groepsverzekering afsluiten om later van een beter pensioen te genieten of kiezen voor een verloning aangevuld met de uitkering van een dividend.

Een vennootschap oprichten is zeker niet altijd de meest interessante oplossing. Laat je hier ook goed adviseren. Verloning is een grote hap in je kostenstructuur. Hou hier dus zeker rekening mee in je financieel plan.

4.4. Betaal belastingen

Jaarlijks moet je een belasting op je belastbaar inkomen betalen. Naargelang de aard van je onderneming (eenmanszaak of vennootschap) wordt het stelsel van de personenbelasting of de vennootschapsbelasting toegepast.

Als startende zelfstandige moet je voor je eerstvolgende fiscale aangifte deel 2 (bijkomend aangifteformulier voor zelfstandigen) aanvragen.

TARIEVEN PERSONENBELASTING AANSLAGJAAR 2026 (INKOMSTEN 2025)

Schijven van het belastbaar inkomen (in euro)	+ % op schijf
van 0,01 tot 16.320	25%
16.320 tot 28.800	40%
28.800 tot 49.840	45%
vanaf 49.840	50%

Dit barema houdt geen rekening met de belastingvrije basissom van € 10.910, en ook niet met de gemeente- en de provinciebelasting.

TARIEVEN VENNOOTSCHAPSBELASTING

De vennootschapsbelasting bedraagt 25%. Sommige vennootschappen komen in aanmerking voor het verlaagde tarief van 20% op de eerste schrijf van € 100.000. Een van de voorwaarden is dat je een kleine vennootschap bent volgens de kleine fiscale kmo-definitie.

Fiscale kmo-definitie: De fiscus baseert zich op de definitie van kleine vennootschap in het Wetboek van Vennootschappen. Volgens dit artikel is een kleine vennootschap, een vennootschap met rechtspersoonlijkheid die op de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar niet meer dan één van de volgende criteria overschrijdt:

- jaargemiddeld personeelsbestand van 50 werknemers
- jaaromzet van maximum € 9 miljoen;
- balanstotaal van maximum € 4,5 miljoen.

Er wordt gekeken naar 2 boekjaren: wanneer er meer dan één van deze criteria wordt overschreden, heeft dit pas gevolgen als dit zich in twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het daaropvolgende boekjaar.

VOORAFBETALINGEN

Vennootschappen moeten voorafbetalingen doen, gebaseerd op de vermoedelijke winsten van het lopende jaar. Indien dit niet gebeurt worden belastingvermeerderingen aangerekend. De stortingen zouden de belastingen van het lopende belastbare tijdperk ongeveer moeten dekken. Zelfstandigen en meewerkende echtgenoten zijn vanaf inkomstenjaar 2026 niet langer verplicht om voorafbetalingen te doen en riskeren dus geen belastingvermeerdering meer. Wie toch voorafbetaalt, kan een bonificatie krijgen.

Als je voor de eerste maal een zelfstandige activiteit begint, bent je voor drie jaar vrijgesteld van belastingsvermeerdering, op voorwaarde dat je de zelfstandige activiteit in hoofdberoep uitoefent. Ook nieuw opgerichte vennootschappen zijn gedurende de eerste drie boekjaren vanaf hun oprichting geen belastingvermeerdering verschuldigd. Om verrassingen te voorkomen raden wij evenwel aan voorafbetalingen te doen. Je vindt meer informatie over de voorafbetalingen op financien.belgium.be/nl/ondernemingen/vennootschapsbelasting/voorafbetalingen.

AANVULLENDE BELASTINGEN

Zelfstandigen en vennootschappen moeten naast de directe belastingen nog aanvullende belastingen (gemeentebelasting, ...) betalen. Voor provinciebelastingen gelden per provincie andere reglementen en procedures. Hiervoor neemt je best contact op met de dienst belastingen van je provincie. Je vindt de contactgegevens via de website van je provincie.

INLICHTINGEN

Ondernemingsloketten: financien.belgium.be/nl/ondernemingen

Verklarende woordenlijst

Bankattest: Dit is een bewijs dat je krijgt van de bank wanneer je het vereiste kapitaal om te starten op de bankrekening van je onderneming hebt gestort. Dit bewijs moet je toevoegen bij de oprichtingsakte van je vennootschap.

Doodpuntomzet of break-even: omzet waarbij er noch winst, noch verlies gemaakt wordt. De kosten zijn gelijk aan de opbrengsten.

Handelingsbekwaam: Je mag zelfstandig rechtshandelingen verrichten en bent daar ook verantwoordelijk voor. Je mag dingen kopen, een contract afsluiten, geld lenen, etc.

Investeringen: zaken die je aankoopt zoals gebouwen, voertuigen..

KBO: De Kruispuntbank van Ondernemingen is een register voor basisgegevens van Belgische ondernemingen. Alle gegevens in verband met je onderneming moet je laten registreren via een ondernemingsloket. Sommige gegevens kan je zelf aanpassen.

Kmo: kleine of middelgrote onderneming. Een kmo is een zelfstandig bedrijf met minder dan 250 werknemers én met een jaaromzet van maximum € 50 miljoen óf een balanstotaal van maximum € 43 miljoen.

Klantenlisting (btw-listing): De klantenlisting is een lijst van de Belgische btw-nummers van je klanten aan wie je onderneming goederen heeft geleverd of diensten heeft verstrekt tijdens het vorige kalenderjaar en dit voor een totaalbedrag van meer dan 250 euro (excl. btw). Je klanten die alleen vrijgestelde handelingen verrichten en die over een BE-nummer beschikken, moeten niet in de listing worden opgenomen. Die lijst bevat voor elke klant het totaalbedrag aan leveringen en diensten en het totaalbedrag van de aangerekende btw.

Maatschappelijke zetel: Dit is het juridisch officiële adres van een bepaalde rechtspersoon (onderneming of vereniging). De onderneming kan andere vestigingen hebben maar de maatschappelijke zetel wordt beschouwd als hoofdkantoor.

Marge: De marge is het verschil tussen inkoop- en verkoopprijs. Van dat verschil kunnen de kosten voor onder meer personeel, huisvesting en marketing worden betaald. Het resultaat dat dan nog overblijft is de geboekte winst.

Microvennootschap: een kleine vennootschap met rechtspersoonlijkheid die niet meer dan één van volgende criteria overschrijdt: gemiddeld personeelsbestand bedraagt 10 personen, een jaaromzet (excl. btw) van € 700.000, een balanstotaal van € 350.000.

Notariële akte (of authentieke akte): Dit is een document dat door een notaris wordt opgesteld. Hierin worden de statuten van de vennootschap opgenomen: de identiteit van de oprichters, de naam, het adres en het doel van de vennootschap, hoe de algemene vergadering geregeld zal worden en andere regels die zullen gelden in de vennootschap.

Omzet: Omzet duidt op het totaalbedrag van de verkopen van een onderneming in een bepaalde periode.

Omzetprognose: de omzet die je de komende periode verwacht te realiseren, afhankelijk van het aantal klanten en de vraag naar je product

Onderhandse akte (of niet-authentieke akte): Dit is een schriftelijk akkoord afgesloten tussen twee of meerdere partijen zonder tussenkomst van bijvoorbeeld een notaris.

Ondernemingsloket: Een erkend ondernemingsloket heeft specifieke opdrachten en is erkend door de federale minister die bevoegd is voor de zelfstandigen en de kleine en middelgrote ondernemingen. De ondernemingsloketten brengen onder andere je registratie in de Kruispuntbank van Ondernemingen in orde en zorgen voor je ondernemingsnummer.

Ondernemingsnummer: Dit unieke nummer wordt toegekend aan ondernemingen door de Kruispuntbank van ondernemingen. Dit is eigenlijk het paspoortnummer van je onderneming.

Ondernemingsplan of businessplan: een plan voor het starten van een nieuwe of het overnemen van een bestaande onderneming

Oprichtingsakte: De oprichtingsakte is een wettelijk verplicht document, noodzakelijk voor het oprichten van een vennootschap. Meestal wordt deze akte opgesteld door een notaris.

RVA: De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening zorgt onder meer voor een vervangingsinkomen voor wie tijdelijk werkloos is of tijdskrediet, loopbaanonderbreking of ouderschapsverlof neemt.

Sociaal verzekeringsfonds: Je sociaal verzekeringsfonds vormt de schakel tussen de overheid en jezelf als zelfstandige. De sociale zekerheidsfondsen regelen de sociale zekerheid van hun klanten.

Staatsblad: Het Belgisch Staatsblad is de officiële publicatie van de Belgische staat waarin wetten, koninklijke besluiten, decreten, oprichting van vennootschappen en verenigingen etc. voor het hele land worden bekendgemaakt.

Vennootschapsregister: Dit register moet je bijhouden in je onderneming en vermeldt per vennoot: naam, beroep, adres, aantal aandelen en gedane stortingen. Ook de overdrachten worden in dit register bijgehouden.

Vlarem II: Overzicht van inhoudelijke milieubepalingen

Winstoogmerk: Een winstoogmerk wil zeggen dat de organisatie als doel heeft om winst te maken.

Foto's:

p. 1 van Getty Images aangekocht via unsplash.com - p. 9 door Davide Colella van unsplash.com - p. 13 door Alexandre Godreau van unsplash.com - p. 15 stockfoto - p. 18 door Cull Nguyen van unsplash.com - p. 29 door Kelly Sikkema van unsplash.com

Nog vragen?

Neem contact op met VLAIO

www.vlaio.be
info@vlaio.be
Bel gratis 0800 20 555

Deze publicatie downloaden :